

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 100

Valtuustoaloite toimenpiteisiin ryhtymiseksi perusopetuksessa poikien koulusta putoamisen ehkäisemiseksi ja jatko-opintomahdollisuuksien edistämiseksi – Marika Puolimatka ym.

TRE:1729/12.00.01/2025

Valmistelija / lisätiedot:
Järvelä Kristiina

Valmistelijan yhteystiedot

Opetusjohtaja Ulla Ojalampi, puh. 040 428 3044, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihtööri Kalle Kaunisto, puh. 040 485 1059, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Marika Puolimatkan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuutettu Marika Puolimatka esittää 17.3.2025 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että kaupungissa laaditaan suunnitelma poikien koulumotivaation ja viihtyvyyden vahvistamiseksi sekä koulupudokkuuden ehkäisemiseksi.

Aloitteessa on tuotu esiin huoli siitä, että pojat jäävät usein tyttöjä heikommalle tasolle sekä oppimistuloksissa että koulumotivaation säilyttämisessä. Kansainväliset tutkimukset, kuten PISA, vahvistavat saman ilmiön: erityisesti lukutaidossa ja kirjallisuudessa ilmaisussa pojat suoriutuvat keskimäärin tyttöjä heikommin. Tämä näkyy paitsi arvosanoissa myös jatko-opintoihin siirtymisessä, sillä pojilla on useammin vaikeuksia löytää paikkansa toisella asteella ja myöhemmin työelämässä. Kun tähän yhdistyy se, että pojat lukevat vapaa-ajallaan selvästi vähemmän kuin tytöt, jää heidän kielellinen pääomansa kapeammaksi, mikä edelleen lisää eroja oppimistuloksissa.

Lisäksi aloitteessa esitetään seuraavat keskeiset toimenpide-ehdotukset:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupungin tulee tunnistaa poikien koulumenestyksen ja hyvinvoinnin haasteet sekä kehittää aktiivisesti niihin ratkaisuja. Tavoitteena on, etteivät sukupuolten väliset erot muodostu esteeksi yksilön kehitykselle.

Kaupunki laatii suunnitelman poikien kouluhyvinvoinnin, motivaation ja koulumenestyksen vahvistamiseksi sekä kehitetään toimia, joilla voidaan vähentää poikien koulupudokkuutta ja tukea heidän pysymistään opinnoissa.

Kaupungin opetus- ja kasvatustyöhön suositellaan opetussuunnitelmien huolellista arviointia, jotta sukupuolten erot oppimisessa huomioidaan paremmin ja tarvittavat muutokset toteutetaan.

Aloitteessa korostetaan tarvetta panostaa erityisesti poikien lukutaidon ja kirjallisen ilmaisun vahvistamiseen.

Lisäksi tulee selvittää, millaisia konkreettisia toimenpiteitä perusopetuksessa tarvitaan, jotta poikien erityistarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon ja taata kaikille tasavertaiset mahdollisuudet koulussa ja elämässä menestymiseen.

Kaupunki tunnistaa nämä haasteet ja on ryhtynyt toimiin niiden ratkaisemiseksi. Koulupudokkuuden ehkäisy ei kuitenkaan ole yksittäinen toimenpide, vaan se rakentuu useista osatekijöistä: pedagogisesta tuesta, opiskeluhuollon palveluista ja kodin kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Kun nämä yhdistetään systemaattisesti, voidaan turvata jokaisen oppilaan eteneminen opinnoissaan hänen omien edellytystensä mukaisesti.

Poikien oppimistulosten lasku sekä mahdolliset erot tyttöihin verrattuna on tunnistettu ja konkreettisiin toimiin tilanteen korjaamiseksi on jo ryhdytty. Perusopetuksessa on jo käytössä monipuolisia toimenpiteitä, joilla tuetaan niin poikien kuin tyttöjenkin koulumenestystä, lukutaitoa, kielellistä osaamista ja hyvinvointia. Toimenpiteet perustuvat kaupunkitason strategioihin, opetussuunnitelmiin ja arjen käytäntöihin.

Lukutaidon ja kielellinen osaaminen

Koska pojat ovat yliedustettuina niiden joukossa, jotka jäävät alle lukutaitorajan, perusopetuksessa kohdennetaan erityisiä toimia lukemisen ja kirjoittamisen vahvistamiseen. Vuosittain toteutettavat Lukuseula-arvioinnit mahdollistavat sen, että oppimisvaikeudet voidaan tunnistaa varhain ja tuki kohdentaa sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Tulokset osoittavat, että ero poikien ja tyttöjen välillä kasvaa yläluokille siirryttäessä, minkä vuoksi 7.–9. luokilla painotetaan erityisesti kohdennettua tukea.

Työtä ei kuitenkaan tehdä vain kouluissa, sillä myös kirjastoilla on merkittävä rooli lukukulttuurin vahvistamisessa. Kirjavinkkausten, lukudiplomien ja lukusparrausten avulla pyritään herättämään kiinnostusta lukemiseen ja tarjoamaan oppilaille myönteisiä kokemuksia kirjallisuuden parissa. Lisäksi Lukeva koulu -ohjelma tuo lukemisen näkyväksi osaksi koulun arkea, jolloin oppilaat voivat kokea lukemisen yhteisölliseksi ja merkitykselliseksi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Miespuolisten aikuisten merkitys ja henkilöstön moninaisuus

Tutkimusten mukaan sillä, että kouluissa on riittävästi miesopettajia ja -ohjaajia, voi olla positiivinen vaikutus poikien koulumyönteisyyteen ja sitoutumiseen. Vaikka sukupuoli ei sinällään ratkaise opettajan ammattitaitoa, miespuoliset aikuiset tarjoavat kuitenkin erilaisia samaistumispintoja. Kaupunki onkin sisällyttänyt tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaansa tavoitteen lisätä miespuolisten opetus- ja ohjaushenkilöiden määrää, vaikka tiedossa on, että kyseessä on laaja-alainen haaste, johon vaikuttavat myös koulutusalan houkuttelevuus ja yhteiskunnalliset asenteet.

Kouluvalmentajatoiminnassa miespuolisilla aikuisilla on jo nyt tärkeä rooli, sillä heidän läsnäolonsa tukee erityisesti niitä oppilaita, jotka hyötyvät käytännönläheisistä ja toiminnallisista oppimismuodoista. Samalla se viestii oppilaille, että koulussa on monenlaisia tapoja olla ja toimia.

Harrastustoiminnan laajentaminen ja poikien kiinnostuksen kohteet

Koska koulumotivaatioon vaikuttavat vahvasti myös koulun ulkopuoliset kokemukset, kaupunki on panostanut Lupa liikkua ja Lupa harrastustoimintaan, joka järjestetään maksuttomasti ja säännöllisesti. Toiminta suunnitellaan oppilaiden toiveiden pohjalta, ja erityisesti pojille on tarjottu liikunnallisia ja toiminnallisia vaihtoehtoja. Harrastukset eivät ainoastaan lisää hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä, vaan ne myös tukevat oppilaiden kiinnittymistä kouluun.

Osallisuuden vahvistamiseksi kouluissa on otettu käyttöön menetelmiä, joissa korostuvat yhteisöllisyys ja toiminnallisuus. Ryhmäpelit, projektityöskentely ja ulkoliikunta tarjoavat mahdollisuuden onnistumisen kokemuksiin myös luokkahuoneen ulkopuolella. Kun tähän yhdistyy kouluvalmentajien tuki ja matalan kynnyksen keskusteluapu, voidaan ehkäistä syrjäytymistä jo varhaisessa vaiheessa.

Toiminnalliset opetusmenetelmät ja työelämäyhteys

Poikien koulupudokkuuden ehkäisyssä on tärkeää mahdollistaa riittävä liikkuminen ja energian purkaminen koulupäivän aikana esimerkiksi pitkien välituntien, aktiivisen välituntitoiminnan ja liikunnallisten taukojen avulla. Koulupäivän rakenteessa ja opetusmenetelmissä tulee korostaa toiminnallisuutta ja tekemällä oppimista, jotta jokainen oppilas voi löytää omat vahvuutensa.

Kaikki oppilaat eivät motivoidu samalla tavalla, ja siksi kaupungissa on haluttu vahvistaa opetusmenetelmiä, jotka yhdistävät teorian ja käytännön. Joustavan perusopetuksen (JOPO) rinnalle otetaan käyttöön työelämäpainotteinen perusopetus (TEPPO), jossa oppilaat pääsevät suorittamaan useamman viikon mittaisia työelämäjaksoja. Tämä mahdollistaa oppimisen myös tekemisen kautta ja tarjoaa erityisesti niille pojille, joiden vahvuudet eivät aina tule esiin perinteisissä oppimistilanteissa, keinon kokea koulunkäynti mielekkääksi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Sosiaaliset taidot ja hyvinvointi

Koulumenestys ei rakennu pelkästään tiedollisista taidoista, vaan myös tunne- ja vuorovaikutustaidoilla on suuri merkitys. Perusopetuksen opetussuunnitelmassa nämä taidot on kirjattu keskeiseksi osaksi koulun toimintakulttuuria, ja niitä harjoitellaan sekä oppitunneilla että arjen tilanteissa. Poikien kohdalla korostuu usein erityisesti tunnetaitojen vahvistaminen ja rohkaisu vuorovaikutukseen, mikä tukee heidän kykyään toimia ryhmässä ja rakentaa myönteisiä vertaissuhteita. Lisäksi poikien osallisuutta ja ääntä tulee vahvistaa kouluyhteisössä, jotta heidän tarpeensa ja näkemyksensä huomioidaan koulun kehittämisessä ja arjen käytännöissä.

Ohjauspalvelujen kehittäminen

Opetussuunnitelmassa korostetaan oppilaiden tukemista jatko-opintojen suunnittelussa, ja ohjauspalveluissa kiinnitetään erityistä huomiota poikien haasteisiin. Tehostettu oppilaanohjaus auttaa yksilöllisesti löytämään omat vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, tukien myönteistä minäkuva.

Toiselle asteelle siirtymistä tuetaan tiiviillä yhteistyöllä oppilaitosten kanssa, muun muassa yhteisillä vanhempainilloilla ja tutustumismahdollisuuksilla. Jokainen nuori voi tutustua sekä lukioon että ammatilliseen koulutukseen koulupäivän aikana. Tiedonsiirto ja tuen jatkumo nivelvaiheessa varmistetaan yhteisillä käytännöillä ja yhteistyöllä, jotta siirtyminen toiselle asteelle sujuu mahdollisimman hyvin.

Jatkotoimet

Jotta poikien koulupudokkuutta voidaan aidosti ehkäistä, kaupunki jatkaa toimenpiteiden kehittämistä ja niiden vaikuttavuuden arviointia. Erityistä huomiota kiinnitetään lukutaitotyön vahvistamiseen, toiminnallisten opetusmenetelmien lisäämiseen sekä miesmallien määrän kasvattamiseen kouluissa. Samalla tiivistetään yhteistyötä kodin ja nuorisopalveluiden kanssa, sillä koulun ulkopuoliset tekijät vaikuttavat merkittävästi oppilaiden hyvinvointiin ja motivaatioon.

Kokonaisuutena tavoitteena on varmistaa, että sukupuolten väliset erot oppimistuloksissa eivät muodostu esteeksi lapsen tai nuoren kehitykselle ja jatko-opinnoille. Jokaisella oppilaalla on oikeus tulla kohdatuksi, saada tukea ajoissa ja löytää oma polkunsu kohti tulevaisuutta.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 14.10.2025 kaupungin internetsivulle www.tampere.fi.

Muutoksenhakuviranomainen

Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Tampere
14.10.2025

Kalle Kaunisto
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§100

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)